

tíðindablaðið **sosialurin**

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag
Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta
lagi kl. 10 dagin fyrri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Abyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirtaksstjóri:
Krisjan Dahl
Bláðólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Løgtings- samtyktir og ráðharravitjan

FØROYAR hava altíð havt eina serstöðu í ríkisfelagsskapinum. Henda serstöða er gomul og hevur røtur heilt aftur til dansk-norska kongarik- ið, ið sum kunnugt vardi frá 1380 til 1814. Eitt eyðkenni við hesari serstöðu er hetta, at vit líta og onga siðvenju hava fyrri hernaðarviðurskiptum. Føroyskir hermenn hava bert einaferð verið í bardaga — tað var tá mennir á skansanum mannaðu hálendska skipið »Ett Vaben Von Seelandt« og við hesum tóku danska handilsskipið »Haabet« aftur frá irskum sjórænarum, sum høvdu rænt skipið undir Nólsoynni.

Við kongaligari fyriskipan varð herstöðin á skansanum niðurløgd tann 1. juni 1865, og síðan tá hava føroyingar ikki havt nakra »herdeild« undir donskum flaggi. Hetta var gott tað sama, tí burtursæð frá hendingini í 1667 so visir søgan, at eingin verja ella trygd var í herdeildini á Skansanum.

TAÐ eru sostatt tungtvegandi søguligar og mentanarligar grundir til ta antimilitaristisku stöðu, ið føroyingar flestir hava. Henda stöða er fleiri ferð komin til sjóndar í samtyktum á Føroya lögtingi: í 1940, í 1961, í 1970 og 1984.

KJARNIN í øllum hesum samtyktum er hon, at Føroyar eiga at vera hernaðarliga neutralar og eiga sostatt allar stöðir við hernaðarligum endamáli at verða tiknar burtur úr landinum. Tann seinasta samtyktin varð gjørd á vári 1984 og lýsti lögtingið við henni Føroyar sum kjarnorkuvápnafritt øki.

SOLEIDIS sum okkara stýrisskipan er innrættað, er ta danska ríkisstjórnin, sum skal seta lögtingsins samtyktir í hesum málum í verk. Tað er einki dulmál, at skiftandi danskar stjórnir hava verið trekar at akta lögtingið. Hesar stjórnir hava vist til heimastýrslógarinrar bókstav og

oddagrein

tað kann væl vera, at hann er í teirra parti. Men lógarinrar andi er tað so ikki! Javnaðarflokkurin gekk undir heimastýrslógina undir tí avgjördu fyrirtreyt, at hóast ávis øki eru undir donskum stjórnarvaldi, so fóru danskar stjórnir ikki at trossa lögtingið.

HETTA er nú kortini hent ikki eina men fleiri ferðir og hetta kann ikki ganga í longdini. At danskar stjórnir ikki fylgja lögtingsins samtyktum er ein háan móti tí demokratisku stýrisskipan, sum danir vanliga rósa sær av og sum gevur teimum moralskan rætt til at leggja seg út í ódemokratisk stjórnarviðurskipti um allan heim. Hetta er eisini brot á ST-sáttmálan og á Helsinki-sáttmálan, sum konservativa stjórnin annars flittiliga nýtir, tá sosialistisku londini skulu tyktast.

OG síðst men ikki minst er viðferðin, sum lögtingssamtyktirnar higartil hava fingið at meta javnt við beinleiðis ágang móti ríkisfelagsskapinum — eitt spark til øll tey, sum eru góð við henda felagsskap, ein skendsk svikagerð móti teimum monnum, sum í áliti til danska fólkaræðið tilevnaðu heimastýrslógina.

JAVNAÐARFLOKKURIN hevur higartil verið heitur talsmaður fyrri ríkisfelagsskapinum, men heldur Danmark á fram við at fara við okkara lögtingi, sum um kalendarin var steðgaður miðskeiðis í Gabelstíðini, so fer flokkurin av álvara at endurskoða stöðu sína til henda felagsskap. Verjumálaráðharrin er í Føroyum. Vit rokna við, at landsstýrið leggur so mikið av orku í, at greiða frá lögtingssamtyktunum, at sjálvt Hans Engell skilir at hetta er álvara!

jd

Nakað um nøvn

Í Dagblaðnum nr.22 frá 20.mars 1985 lesa vit undir teignum skemt, ella »Per í leysari luft« hetta: »glerfoss hevur funnið »Kamaratónan« í málningalistini». Í Dagblaðnum nr. 63, frá 23. august 1985 lesa vit somuleiðis: »Emil má bara finna seg í at Marna hevur upphavsrátt til Hans Jakku«.

Nú er tað soleiðis at skemt kann vera skemt og øllum ella flestum til stuttleika. Men tað kann eisini verða viðbrekið at háða sínar samfelagsborgarar. Í hesum eri eg púra samdur við Óla Breckmann og Dagblaðnum yvirhøvur, tað hetta blað stundum hevur hitt í mark í so máta.

Tað sum eg vil minna teg á Óli Breckmann er hetta: »Skyldkona min, Marna Glerfoss, ognaði sær í sinari tíð navnið A Kamarinum. Eitt navn sum øll ættin hjá Magnusi Jacobsen, byggimeistara sala, kallaður á Kamarinum eru góð við.

At ansur fyrri sang og øðrum livsvirðum, sum gera livið rikari og vakrari at liva og sum hevur fylgt hesi ætt leingi, sum so mongum øðrum, er einki dulmál.

Tó er tað nú einaferð soleiðis við hesum navninum A Kamarinum at abbi Min Magnus var als ikki ættaður av tí sokallaða Kamarinum — heldur út Baianstovu í Havn.

Tað var fyrra konan hjá Jakupi Jacobsen langabba, ið ættað var frá

hesum áðurnevnda Kamarari. Jakup Jacobsen, úr Baianstovu var góður við sína fyrstu konu, sum hann misti alt ov tidliga frá teirra smáu døtrum. Hesar datur teirra áttu sínar familjur og frá teimum kunnu nevast millum onnur: »Petur Christiansen, fyrrverandi borgarstjóri í Tórshavn, Peter F. Christiansen, stjóri, fyrrverandi landsstýrismáður, Jacob Baja, bankastjóri sáli og Arnbjørn R. Thomsen, skrivstovumaður, so onkur er nevndur.

Vit vóru og eru øll góð við hetta navnið A Kamarinum. At Marna hevur upphavsrátt til Hans Jakku — er uttan vón og vit. Hon hevur, sum kona hansara eftir lógini fyrsta rætt í hjúnarbandinum.

Góði Óli, kanska skilir tú nú betur enn áður at upphavsráttur og fyrsti rættur í skrivandi lotu ikki neyðurliviliga falla saman.

At gera grin við kamaratónum og málningalist fellur tianverri alt ov nær teimum skriftum viðvíkjandi kenda rithvundnum, sum Dagblaðið ger, er mannminkandi. Tað er gamalt í Føroyum at siga: »Betri er ein botandi hond enn spillandi tunga«. Danir plaga at taka til at: »Den der graver en grav for andre falder gerne til selv i den«. Eg vóni at so verður ikki hjá tær góði Óli. Torfort kann stundum vera at koma sær upp aftur úr eini slikari; hvat

tá fleiri!

Sum smádrongur í Havnini minnst eg vakrar Brekkmanntónar úr lúðrinum hjá pápa tinum sala. Hann var ein siðilgur maður, sum hevði ans fyrri tónleiki. Omma tin og Berghild fastur tin høvdu stak góðar gávur at framleiða tey viðakendu knettini fyrri einum 30 árum síðani. Eg haldi at tær mundu vera tær fyrstu í Tórshavn at selja slik í handlinum í Króki undir Ryggi.

Soleiðis hava vit øll hegni til eitt og annað. Mitt løgna navn kemur alla leið úr landnámbók, teirri islendsku. Áhugað vert hevði verið at frætt hvaðani Breckmann navnið er ættað. Valla er tað av, á, úr í ella undir nøkrum í Føroyum? Helst ljómar fyrri mær sum tað kundi verið týsktættað. Ikki so lógidi. Hagani koma heimskendir lúðratónar og ikki at gloyma ein kendasta heimsborgaran í søguni sum byrjaði við málningalistini og endaði á politiska hátindinum. Men góði Óli, og heilsa tær hesaferð við skriftini, sum unglingar í Reykjavík stundum »prýða« veggir við her í býnum: »What goes up must come down.« eisini hjá tær góði Óli.

Í Íslandi siga vit: »Aðgát skal hófð í návist sálar«.

vinarligast,
Reykjavík 29.8.85
Vestarr Lúðvíksson

Okkara millum

Soleiðis eitur blað, sum Føroya Fiskasøla gevur út. Í hesum blað lesa vit um nádd úrslið, marknaðir, framtíðarætlanir o.a.m. Nógvum av hesum teku tú undir við, men frá tí tú lesur nevnda blað við onkrum ætlanum, sovna tær flestu fyrri ikki at siga allar av einihvørji orsök viðari, og her er ein grundleggjandi feilur hjá Føroya Fiskasølu; uppgávurnar verða ikki fylgdar upp. Seinastu árin hava teir, sum rætt er, tikið lut á stórum matvørumessum. Heimafurkomnir reypa teir óført um kontaktir og solumuguleikar, men hvør hevur selt? Onkur hissini »prøvi« er alt!

Summum er púra greitt, at F.F. riggar ikki sum hon skal, men er eftirbatur í ólukkumáta í sölupolitikki. Kanska vóru sölukonsulentar ein roynd?

Stjórin í F.F. biður

okkum umhugsu E.F.-limaskap vegna tørvandi kappingarfori orsakað av tolli. Tað kann verða so ymiskt vit halda um E.F., men seldi F.F., so vit í meðal fingi 1,- kr. meir pr. kg., var E.F.-tollurin dekkjaður. Hesin tollur er ikki tann veldugi kleppurin fyrri aðrar seljarar í Føroyum, tí prismunur upp á 1,- kr. pr. kg. og meir er vanligt millum hesar og F.F., og istaðin fyrri at illkennast inn á aðrar seljarar, eiga F.F. sölufólk at prógva, at tey eru eins dugnalig ella betur, ella góðtaka, at handalagið manglar.

Oskiljandi er ofta at koma á tal við starvsfólk F.F.s. Hesi hava mangan misskilt arbeiði sitt — ella? Hava líkasum ikki fingið inn í knokkin, awt tað eru limirnir, ið eiga F.F. og ikki øvugt. Kanska var tað betur, at onkur av teimum seinast settu høgstandandi ikki

vóru komin, men professi- onelt og nútíðarinnstillað fólk istaðin, tí har liggja fundamental skeiv sjónarmið.

Ónøgð

er altíð at vera
blár,ka edrúur

ff